

ἀκουόμενος, ἐπὶ φωνῆς¹ ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν.: Βαθύλαες φωνές.

βαθυλόγημα τό, ἀμάρτ. βαθολόισμα Μεγίστ. βαθουλόισμα Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βαθυλογῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Τὸ νὰ εἶναι τις σύννους, μελαγχολία Μεγίστ. 2) Βαθύς ἡ κωματώδης ὕπνος Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ.

βαθυλογῶ Θήρ. Ἰων. (Σμύρν.) Κάρπ. Κύθηρ. Κωνπλ. βαθυλοῶ Θήρ. Ἰων. (Σμύρν.) Κάρπ. βαθυλουῶ Λυκ. (Λιβύσσ.) βαθολοῶ Μεγίστ. βαθυλοῖζω Θήρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βαθυλόγος ἡ τοῦ ἐπιθ. βαθύς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λογῶ.

1) Ἐμβαθύνω εἰς τὸ νόημα, περιπίπτω εἰς βαθείας σκέψεις, σκέπτομαι βαθέως Θήρ. Ἰων. (Σμύρν.) Κύθηρ. Κωνπλ.: Ἄσμ.

Σκέπτομαι καὶ βαθυλοῶ τί στίχους νὰ σοῦ γράψω, ποιοῦ ἀπ' τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς αἰσθημὰ νὰ ξεθάψω

Κωνπλ. Σμύρν. 2) Γίνομαι σύννους, μελαγχολῶ Κάρπ.

Μεγίστ.: Ὁ ἀρρωστημένος βαθυλοᾷ Κάρπ. Μετοχ. βαθυ-

λοῖσμένος=σύννους, μελαγχολικὸς Κάρπ. 3) Βυθίζομαι

εἰς βαθὺν ὕπνον ἢ λήθαργον Λυκ. (Λιβύσσ.) Συνών. βα-

θένω Β2, *βαθουλλοῖζω 1. 4) Εὐρίσκομαι εἰς με-

γάλην ἀπόστασιν ἐκ τῆς παραλίας, ἀνάγομαι πολὺ ἀνοι-

κτὰ εἰς τὸ πέλαγος, ἐπὶ πλοίου Μεγίστ.: Ἐβαθολόησεν ἡ

βουλέττα (ἢ γολέττα). Ἐρρεται ἕναν καράι, μὰ εἶναι βαθο-

λοῖσμένο (μόλις φαίνεται εἰς τὸν ὀρίζοντα καράι=καράβι).

βαθύμαλλος ἐπίθ. ἀμάρτ. βαθύμαλλους Μακεδ. (Σισάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βαθύς καὶ τοῦ οὐσ. μαλλί.

Ὁ ἔχων μακρὰς τρίχας.

βαθυμελάχρινος ἐπίθ. ΓΞενοπ. Πρωτοξύν. 170 καὶ Κόσμος 43.

Ἐκ τῶν ἐπιθ. βαθύς καὶ μελαχρινός.

Ὁ ἔχων χροῶμα βαθὺ μελαχρινόν: Ἦταν ἕνας κοντός βαθυμελάχρινος μὲ μαῦρο μουστάκι. Βαθυμελάχρινο πρόσωπο.

βαθυμμάτης ἐπίθ. ἀμάρτ. βαθομμάτης Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βαθύς καὶ τοῦ οὐσ. μάτι.

Ὁ ἔχων βαθεῖς ὀφθαλμούς. Συνών. βαθουλλομμάτης.

βαθυνέσκω Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ βάθυνα ἄορ. τοῦ ρ. βαθένω καὶ τῆς καταλ. -υνέσκω.

Κάμνω τι βαθύ, βαθύνω: Βαθυνέσκω τὸ δηγὸ (αὐλάκι). Συνών. ἰδ. ἐν λ. βαθένω Α1.

βαθυνίσκω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ βάθυνα ἄορ. τοῦ ρ. βαθένω καὶ τῆς καταλ. -ίσκω.

Βαθυνέσκω, ὁ ἰδ.

βαθυπήγαδο τό, ἀμάρτ. βαθουπήγαδου Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βαθύς καὶ τοῦ οὐσ. πηγάδι.

Βαθὺ φρέαρ: Ἄσμ.

Κλάπτει, ματάκι μ', κλάπτει | νὰ γίνῃ λίμνη καὶ γιὰλὸς νὰ γίνῃ βαθουπήγαδου | νὰ πέσου μέσα νὰ πνιγῶ.

βαθύπλουτος ἐπίθ. λόγ. σύννηθ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. βαθύπλουτος.

Ὁ ἔχων πολὺν πλοῦτον, πᾶμπλουτος.

βαθυπράσινος ἐπίθ. σύννηθ. βαθειοπράσινος—Λεξ.

Πρω. (λ. βαθυπράσινος).

Ἐκ τῶν ἐπιθ. βαθύς καὶ πράσινος.

Ὁ ἔχων βαθὺ πρᾶσινον χροῶμα: Βαθυπράσινη χλόη. Βαθυπράσινο πεῦκο.

βαθύπυκνος ἐπίθ. ΦΠανᾶ Λυρικ. 210.

Ἐκ τῶν ἐπιθ. βαθύς καὶ πυκνός.

Ὁ λίαν πυκνός: Βαθύπυκνη μαύρη σκιά.

βαθύρρεμα τό, ἀμάρτ. βαθύρρεμα Σάμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βαθύς καὶ τοῦ οὐσ. ρέμα.

Βαθύς χειμαρρός. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βαθύρρεμα Εὐβ. Ἡπ. Κέως Βαθυρρέμα Πελοπν. (Ἀρκαδ. Κορινθ.) Βαθύρρουμα Κρήτ. (Σέλιν.) Βαθύρρεμα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

βαθύρριζος ἐπίθ. ΓΒλαχογιάνν. Λόγοι καὶ ἀντίλογ. 146 —Λεξ. Πρω. βαθειόρριζος ΣΣκίπη Ἀπέθαντ. 38 —Λεξ. Πρω.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. βαθύρριζος.

1) Ὁ βαθέως ριζωμένος ἐνθ' ἄν.: Δέντρο βαθειόρριζο ΣΣκίπης ἐνθ' ἄν. 2) Οὐδ. πληθ. οὐσ., αἱ βαθύτεραι ρίζαι, αἱ τελευταῖαι ἄκραι τῶν ριζῶν πρὸς τὸ βάθος ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν.: Φόβος τρανὸς μὲ πέρασε ὡς τὰ βαθύρριζα τοῦ νοῦ.

βαθύς ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ.) βαχὺς Κύπρ. βαιθὺς Κέρκ. (Κάτω Γαρ.) βαιχὺς Κέρκ. (Κάτω Γαρ.) φαθύς Λυκ. (Λιβύσσ.) βαθειὸς πολλαχ. βαθειὸς Ζάκ. Πελοπν. (Μάν.) βαθέος Εὐβ. (Κύμ.) βαθὲς Δ.Κρήτ. Ἰκαρ. βαθιοῦ Τσακων. βαθιοῦ Τσακων. Θηλ. βαθειὰ κοιν. βαθειὰ Καλαβρ. (Μπόβ.) βαθέα Ἀθῆν. (παλαιότ.) Αἴγιν. Εὐβ. (Κύμ.) Μέγαρ. Πελοπν. (Μάν.) βαθὲ Δ.Κρήτ. Ἰκαρ. βαθκειὰ Κύπρ. Μεγίστ. βαθέσσα Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ.) βαθὰ Κάρπ. Χάλκ. βατσειὰ Κάλυμν. βαθὰ Ἀστυπ. Οὐδ. βαθὺν Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) βαθειὸ Πελοπν. (Μάν.) Οὐδ. πληθ. βαθὲ Δ.Κρήτ. Ἰκαρ. Συγκριτ. βαθιούτρε Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. βαθύς. Περὶ τοῦ θηλ. βαθέα ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 28 (1916) Λεξικογρ. Ἀρχ. 3.

Α) Κυριολ. 1) Ὁ ἔχων βάθος κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ.) Τσακων.: Βαθύς λάκκος-ποταμὸς κττ. Βαθειὰ θάλασσα-λίμνη κττ. Βαθειὰ πολυθρόνα. Βαθὺ πηγάδι-πιάντιο κττ. Βαθεῖα νερὰ ἢ ἀπλῶς τὰ βαθεῖα (τὰ βαθέα ὕδατα θαλάσσης, λίμνης, ποταμοῦ). Πᾶς ὅς τὰ βαθεῖα γὰ νὰ ψαρέψω κοιν. Ἀδὰ κουντὰ ἐνὶ βαθύς (ἦτοι τόπος ἔχων βάθος ὕδατων) Οἶν. Πηγάδι βαθέο Κύμ. Ποταμὸς βαθὲς Κρήτ. Πηγάδι βαθὲ αὐτόθ. Ταφίν βαθὺν Τραπ. Χαλδ. || Φρ. Πῆγι ὅς τὰ βαθεῖα (ἀπέθανε) Ἡπ. (Ζαγόρ.) || Παροιμ. Τὸ βαθεῖο ποτάμι δὲν κάνει κρότο (ἐπὶ ἀνθρώπου ἔχοντος μὲν ἀξίαν, ἀποφεύγοντος δὲ τοὺς θορυβώδεις ἐπαίνους) Ζάκ. Ἀπελπισμένο κάτεργο σὲ βαθεῖο λιμάνι ἀράζει (ἐπὶ τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης δυστυχοῦς) αὐτόθ. || Ἄσμ.

Σ τὰ βαθεῖα τήνε πάει καὶ ὅς τὰ τάρταρα νερὰ Μάν.

Πῶς πρασινίζει τὸ νερὸ εἰς τὸ βαιθὺ τὸ ρέμα, ἔτσι πρασίνισα κ' ἐγὼ γὰ νὰ σὲ πάρω ἐσένα

Κάτω Γαρ.

Ἀπὸν τῇ γῆς βγαίνει νερὸ καὶ ἀπὸ βαιχὺ πηγάδι

καὶ ἀπ' ὅλες τοῖς ἀνύπαδρες ἔχω κ' ἐγὼ μοιράδι

αὐτόθ. Ἀντίθ. ἄβαθος 1, ἄβαθούλλωτος 2, ἀνάπλαγος 1, ἀνάρετος, ἀναχλὸς 3, ἀπλαδινός, ρηχός. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βαθύς Κάλυμν. Ρόδ.

Σύμ. Χίος Βαχὺς Κύπρ. Βαθὺς Ἰκαρ. Βαθεῖα Πελοπν. (Γύθ.) Βαθεῖα Θάσ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) Βάθεια Εὐβ. Πελοπν. (Μάν). Βαθεῖα Κάρπ. Βαθὰ Κάρπ. Βαθεῖες Πελοπν. (Γύθ.) Βαθκειές Κύπρ. Βαθὺ πολλαχ. Βαθεῖα τά, Κάρπ. Ἀπάνω Βάθεια Κρήτ. β) Ὁ φθάνων, ὁ καθικνούμενος εἰς μέγα βάθος κοιν. καὶ Πόντ. (Χαλδ.): Βαθεῖα ρίζα. Βαθὺ σκάριμο. Βαθὰ θεμέλια-χώματα κττ. κοιν. Βαθὺν ἀχτιάεμαν Χαλδ. Συνών. ἄπατος (Ι) 1 β, ἀντίθ. ρηχός. γ) Ὁ εἰς μῆκος ἐκτεινόμενος κοιν.: Βαθεῖα σπηλαιά. δ) Ὁ εἰς πλάτος ἐκτεινόμενος κοιν.: Βαθὺς καναπές. ε) Σύριζος Θήρ. (Οἶα): Ἄσμ.

Νὰ σοῦ τὸ κόψουνε βαθὺ | τὸ ἀκόμα παρατοεῖ (ἐνν. τ' ἀφτί). 2) Ὁ μακρόθεν, ὁ ἐκ μακρῆς ἀποστάσεως ἀκούμενος κοιν.: Βαθεῖα φωνή. Βαθὺ βογγητὸ κοιν. || Γνωμ. Βαθεῖα βροντή, γοργὸ νερὸ Ζάκ. 3) Ὁ λίαν προχωρημένος, ἐπὶ νυκτὸς κοιν.: Βαθεῖα νύχτα. 4) Ζοφώδης, σκοτεινὸς κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.): Βαθὺ σκοτάδι κοιν. || Φρ. Βαθεῖα αὐγὴ (τὸ πρὸ τῆς αὐγῆς μέρος τῆς νυκτός, ὁρθρὸς βαθὺς) Κάσ. Μέγαρ. Σκυρ. Σύμ. Τήν. κ.ά. Βαθεῖα χαράματα (συνών. τῇ προηγουμένῃ) πολλαχ. Ὁ βαθὺς ὁ μολλᾷς (ἡ ὥρα καθ' ἣν ὁ ἱμάτης κάμνει τὴν προσευχὴν τοῦ ἀπὸ τὸν μιναρὲν, δηλ. ὁ βαθὺς ὁρθρὸς) Τραπ. || Ἄσμ.

Βαθεῖαν αὐγὴ σηκώθηκα 'ς τὰ τρία τοῦ μεσανύχτου Μέγαρ.

Καὶ μέσα 'ς τὴν βαθὺν αὐγὴ, ὄγδ' ὥρες νὰ ξημερώσῃ Κάρπ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Ἀριστοφ. Σφήκ. 216 «ἀλλὰ νῦν γ' ὁρθρὸς βαθὺς» καὶ Πλάτ. Πρωταγ. 310 Α «τῆς παρελθούσης νυκτὸς ταυτησί ἐτι βαθέος ὁρθρου». 5) Ὁ λίαν σκιερὸς, ἐπὶ χρώματος κοιν.: Βαθὺ χρώμα. Βαθὺ κίτρινο-κόκκινο-πράσινο κττ. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Αἰλιαν. Ποικιλ. ἱστορ. 6,6 «βαθυτέρας ὄψεως γινομένης καὶ φοβερωτέρας». 6) Πυκνός, δασὺς Πελοπν. (Τριφυλ.): Βαθὺς λόγγος.

Β) Μεταφ. 1) Ἐπὶ ὕπνου, βαρὺς, ληθαργικός, ἀφ' οὗ δυσκόλως δύναται τις νὰ ἐγερθῇ κοιν.: Βαθὺς ὕπνος. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Θεόκρ. 8,65 «οὕτω βαθὺς ὕπνος ἔχει τυ; οὐ χρὴ κοιμᾶσθαι βαθέως». β) Συνεκδ. καὶ ἐπὶ ὀνείρου Κύπρ. — ΑΔρίβας ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 81: Βαθὺ δρωμαν (ὄνειρον) Κύπρ. || Ποίημ.

Ζῆς μέσα μου σὰν ὄνειρο τόσο βαθὺ κι ὠραῖο ποῦ σβήνω κάθε λύπη μου καὶ κάθε πόθο νέο ΑΔρίβας ἐνθ' ἄν. 2) Ἐμβριθής, συνετὸς ΚΠαλαμ. Τρισεύγ. 37: Λόγια βαθῆ. β) Πολυμαθής, σοφὸς Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ.): Ἀτὸς βαθὺς ἐν Κερασ. 3) Κρυφίνους Πελοπν. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ.) κ.ά.: Ξέρεις τί βαθὺς σοῦ 'νι αὐτός; δὲν παίρν'ς κουβέντα ἀπ' αὐτὸν Αἰτωλ. Ἀράχ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βαθὺς καὶ ἐπών. Θήρ. 4) Πονηρὸς Πελοπν. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Σουτδ. «βαθὺς, ἀντὶ τοῦ πονηρός» οὕτω Μένανδρος. 5) Δυσνόητος, δύσληπτος κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.): Βαθὰ Ἐλληνικά (γλῶσσα ἀρχαία ἢ ἀρχαῖζουσα) κοιν. Βαθεῖα Ἀράπικη γλῶσσα Κρήτ. Βιβλίον βαθύν, 'κ' ἐπορεῖς νὰ ἐγροικᾷς ἀτο Κερασ.

Γ) Οὐς. 1) Οὐδ. βαθύ, μέρος κρημνῶδες, κρημνὸς κοιν.: Παροιμ. φρ. Μπρὸς βαθὺν καὶ πίσω ρέμα (μεταξὺ δύο κακῶν). 2) Θηλ. βαθεῖα, μικρὰ κοιλὰς Καλαβρ. (Μπόβ.) 3) Οὐδ. βαθύν, ἐσπέρα, βράδυ Κύπρ.: Ἄσμ.

Πέντε φορὲς λ-λιώνουμαι, μάννα μου, τὴν ἡμέραν, μὴν τὸ ταχύν, μὴν τὸ βαθύν τδ' ὥστε νὰ 'γείρ' ἡ μέρα.

βαθυσκάβω Λευκ. βαθοσκάβω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαθυ- καὶ τοῦ ρ. σκάβω. Τὸ βαθο-

σκάβω προσέλαβε τὸ κατ' ἐξοχὴν συνδετικὸν φωνῆεν ο. Σκάπτω βαθέως: Ἐβαθόσκαφα τὸ χωράφι Κρήτ. || Ἄσμ. Βάλε γερόντους μάστορες νὰ μὲ 'μορφοκλαδέψουν καὶ παλληκάρι ἀνύπαντρα γιὰ νὰ μὲ βαθυσκάψουν Λευκ.

βαθυστενάχτος ἐπίθ. ΓΔροσίν. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 81 ΣΣκίπη Ἀπολλών. ἄσμ. 87.

Ἐκ τοῦ ρ. *βαθυστενάζω.

1) Ὁ πολλῶν στεναγμῶν ἄξιος ΣΣκίπης ἐνθ' ἄν.: «Βαθυστενάχτες συμφορές».

2) Ὁ μετὰ στεναγμῶν ἐκδηλούμενος ΓΔροσίν. ἐνθ' ἄν.: ... Τὰ χεῖλη ἀκριβομίλητα ...

κρύβουν σὲ γλυκὸ χαμῶγελο | βαθυστενάχτη λαλιά.

βαθυστοχασιά ἡ, ΓΨυχάρ. Ρωμαϊκ. θέατρ. 129.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βαθυστοχαστος.

Βαθεῖα, ἐμβριθής σκέψις: Τώρα τὴν ἐννοίωσα τὴ βαθυστοχασιά σου, τώρα σὲ θαυμάζω καὶ σὲ προσκυνῶ.

βαθυστόχαστα ἐπίρρ. λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βαθυστόχαστος.

Συνετῶς, ἐμβριθῶς.

βαθυστόχαστος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βαθυστοχάζομαι.

1) Ὁ βαθέως στοχαζόμενος, διανοούμενος, σοφός.

β) Συνετὸς, ἐμβριθής, ἐπὶ λόγων κτλ.: Βαθυστόχαστα λόγια. Βαθυστόχαστες συμβουλές. 2) Ὁ ὢν προῖον βαθείας σκέψεως: Βαθυστόχαστα ἔργα.

βαθυσυλλογισμένος ἐπίθ. ΓΞενοπ. Κόσμος 114 βαθσοσυλλογισμένος ΓΨυχάρ. Ρωμαϊκ. θέατρ. 305.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαθυ- καὶ τοῦ συλλογισμένος μετοχ. τοῦ ρ. συλλογίζομαι.

Ὁ βαθέως συλλογιζόμενος, σύννους.

βαθύφτωχα ἐπίρρ. ΑΛασκαράτ. Ἡθῃ 178.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. βαθύφτωχος ἢ ἐκ τοῦ ἐπιθ. βαθὺς καὶ τοῦ ἐπιρρ. φτωχά.

Πολὺ πτωχικῶς: Ἐζούσανε φτωχά, πολὺ φτωχά, ἤθελα πῶ βαθύφτωχα.

βαθύφωνος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. βαθύφωνος.

Ὁ ἔχων βαθεῖαν φωνήν, ὡς μουσικὸς ὄρ. σύνηθ.: Κουδούνια βαθύφωνα (τὰ παράγοντα βαθεῖαν φωνήν) Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1, 238.

βαθύχρωμος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. βαθειόχρωμος ΣΣκίπη Θεάτρ. καὶ πρόζ. 74.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βαθὺς καὶ τοῦ οὐς. χρώμα.

Ὁ ἔχων χρώμα βαθύ, σκιερὸν: Βαθύχρωμο ὕφασμα σύνηθ. Βαθειόχρωμη κορδέλλα ΣΣκίπης ἐνθ' ἄν. Συνών. σκοῦρος.

βαθυχωμία ἡ, Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) βαθυχωμίγια Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. βαθύχωμος ἢ κατ' εὐθειαν ἐκ τοῦ ἐπιθ. βαθὺς καὶ τοῦ οὐς. χῶμα.

Ἐδαφος ἔχον χῶμα βαθύ, παχύ.

βάθωμα τό, Πελοπν. (Γέρμ.) — ΚΘεοτόκ. Βιργ. Γεωργ. 32.

Ἐκ τοῦ ρ. *βαθώνω.

1) Βάθος ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Ἵσως ρωτῆς τί βάθωμα τ' ἀλλάγμα πρέπει νὰ 'χουν.

2) Μέρος βαθὺ Πελοπν. (Γέρμ.): Ἐχει βάθωμα ἐδῶ.

